

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 23.9.2020
COM(2020) 613 final

2020/0277 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o řešení krizových situací a zásahů vyšší moci v oblasti migrace a azylu

(Text s významem pro EHP)

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

1.1. Odůvodnění a cíle návrhu

V září 2019 předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová oznámila nový pakt o migraci a azylu, jehož součástí je komplexní přístup k vnějším hranicím, azylovému systému a systému navracení, schengenskému prostoru volného pohybu a vnějšímu rozměru.

Sdělení o novém paktu o migraci a azylu, představené společně se souborem legislativních návrhů, včetně tohoto návrhu, který se týká krizových situací a zásahů vyšší moci v oblasti migrace a azylu, představuje nový začátek v oblasti migrace. Cílem je zavést široký rámec na základě komplexního přístupu k řízení migrace, který bude podporovat vzájemnou důvěru mezi členskými státy. Na základě zastřešujících zásad solidarity a spravedlivého rozdělení odpovědnosti obhájí nový pakt integrovanou tvorbu politik, spojující politiky v oblasti azylu, migrace, navracení, ochrany vnějšních hranic a vztahů se třetími zeměmi.

Nový pakt vychází z návrhů Komise na reformu společného evropského azylového systému z let 2016 a 2018 a přidává nové prvky s cílem zajistit rovnováhu nezbytnou pro společný rámec, který přispívá ke komplexnímu přístupu k migraci prostřednictvím integrované tvorby politik v oblasti řízení azylu a migrace, včetně jeho vnitřní i vnější složky. V tomto rámci je nezbytné vytvořit systém s nástroji, které jsou potřebné k řešení krizových situací a situací zásahů vyšší moci.

Mechanismus solidarity zavedený nařízením o řízení azylu a migrace je navržen tak, aby byl flexibilní a pohotově reagoval, a bylo tak možné jej přizpůsobit různým situacím, které představují různé migrační výzvy, jimž členské státy čelí, a to stanovením opatření v rámci solidarity, k nimž mohou členské státy dle svého výběru přispívat. Tento nový přístup k solidaritě zajišťuje nepřetržitou a rozmanitou podporu členským státům, které jsou pod tlakem nebo jimž tlak hrozí, a zahrnuje zvláštní proces, který řeší specifickosti vyloštění po pátracích a záchranných operacích. Ve stejném duchu procesní předpisy stanovené v novém nařízení o azylovém řízení zvýší celkovou efektivnost a soudržnost systémů řízení azylu a migrace. Společně se širším souborem opatření, která by měla být uplatňována jako součást komplexního přístupu k řízení azylu a migrace, by Unie a její členské státy měly být lépe připraveny, tak aby v oblasti migrace a azylu nedocházelo ke krizovým situacím.

Jak ukazují nedávné zkušenosti, nelze však vzhledem k různým faktorům působícím mimo kontrolu Unie a jejích členských států vyloučit, že krizová situace nastane. Jak ukazují i naše zkušenosti s uprchlickou krizí v roce 2015, Unie potřebuje strukturovaný přístup k řešení krize, aby se vyvarovala *ad hoc* reakcí. Je proto vhodné, aby byl legislativní rámec platný v této oblasti doplněn nástrojem, který zajistí, že bude mít Unie k dispozici konkrétní pravidla, která mohou účinně řešit výjimečnou krizovou situaci, doplňující povinný mechanismus solidarity a postupy, které by se běžně uplatňovaly. Taková pravidla by zajistila vhodné procesní předpisy a výjimky a rychlou aktivaci solidarity ve prospěch jednoho nebo více členských států v reakci na krizové situace takového rozsahu, který značně zatěžuje i dobře připravené a fungující systémy řízení azylu a migrace.

Tento krizový nástroj proto zahrnuje výjimečné situace hromadného přílivu státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti nelegálně přijíždějících do některého členského státu, a to takového rozsahu a povahy, že by azylový, přijímací nebo návratový systém členského státu přestal fungovat, což by mohlo mít vážné důsledky pro fungování společného evropského azylového systému a systému řízení migrace v Unii nebo by to mohlo

vést k situaci, kdy by ho nebylo možné použít. Situace, kdy takové příjezdy hrozí, budou též zahrnuty. Navrhované nařízení řeší i zásahy vyšší moci v oblasti řízení azylu a migrace v Unii. Nezbytnou měrou upravuje pravidla EU o azylovém řízení a řízení o navrácení, jakož i mechanismy solidarity stanovené v nařízení (EU) XXX/XXX [řízení azylu a migrace].

Tento návrh, společně s návrhem na změnu návrhu nařízení o azylovém řízení z roku 2016¹, novým návrhem nařízení o řízení azylu a migrace², návrhem zavádějícím prověřování³ a návrhem na změnu návrhu nařízení o Eurodacu⁴, stanoví legislativní rámec, kterým se tento komplexní přístup k řízení migrace a azylu zavádí do praxe.

Návrh, kterým se mění návrh z roku 2016 týkající se přepracovaného nařízení o systému Eurodac⁵, zavádí jasnou a důslednou vazbu mezi konkrétními jedinci a řízeními, jimiž procházejí, aby lépe pomohl při kontrole nelegální migrace a odhalování neoprávněných pohybů. Podporuje též provádění nového mechanismu solidarity zavedeného nařízením o řízení azylu a migrace, obsahuje nezbytné následné změny, díky nimž bude systém Eurodac moci fungovat v rámci interoperability, a podpoří členské státy při sledování toho, jak je poskytována pomoc s dobrovolnými návraty a opětovným začleněním.

Cílem reformy je vyřešit skutečnost, že navzdory výrazně větší spolupráci na úrovni EU, včetně podpory ze strany agentur EU, zůstávají azylové, přijímací a návratové systémy členských států z velké části neharmonizované. To způsobuje neefektivitu a má to ten nezamýšlený důsledek, že se žadatelům o azyl nedostává stejného spravedlivého zacházení v celé Evropě a motivuje to k pohybu po Evropě velký počet migrantů, kteří hledají lepší podmínky a vyhlídky na pobyt. V této souvislosti Komise podporuje prozatímní politické dohody, které již byly dosaženy ohledně kvalifikačního nařízení, směrnice o podmínkách přijímání, nařízení o rámci EU pro znovusídlování a nařízení o Agentuře EU pro azyl. Ty by měly být konečně co nejdříve přijaty. Rovněž by měla být rychle ukončena jednání o přepracované směrnici o navrácení⁶ společně s reformou společného evropského azylového systému, aby se zajistilo, že pravidla EU budou úspěšná v prevenci skrývání se, poskytování pomoci při dobrovolných návratech a zefektivnění správních a soudních řízení, a to posílením účinného fungování systémů řízení azylu a migrace.

Celkovým cílem návrhu je zajistit nezbytnou úpravu pravidel týkajících se azylových řízení a řízení o navrácení (nařízení o azylovém řízení a směrnice o navrácení⁷), jakož i mechanismu solidarity stanoveného v nařízení o řízení azylu a migrace, aby bylo zajištěno, že členské státy budou schopny řešit krizové situace a zásahy vyšší moci v oblasti řízení azylu a migrace v EU. Takové situace mohou nastat velmi rychle a mohou být takového rozsahu a povahy, že k jejich účinnému řešení bude nutná konkrétní sada nástrojů. Za tímto účelem je v nařízení o řízení azylu a migrace stanoven zjednodušený postup a zkrácené časové rámce pro aktivaci povinného mechanismu solidarity stanoveného pro situace pod tlakem. Pravidla a opatření stanovená v tomto návrhu k řešení krizové situace doplňují operativní a technickou podporu,

¹ Úř. věst. L [...], [...], s. [...].

² Úř. věst. L [...], [...], s. [...].

³ Úř. věst. L [...], [...], s. [...].

⁴ Úř. věst. L [...], [...], s. [...].

⁵ Úř. věst. L [...], [...], s. [...].

⁶ COM(2018) 634 final.

⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, Úř. věst. L 348, 24.12.2008, s. 98.

kterou může poskytnout Agentura Evropské unie pro azyl⁸ v případě, že jsou azylové nebo přijímací systémy členského státu vystaveny neúměrnému tlaku.

Postup mechanismu solidarity v krizových situacích navíc poskytuje širší prostor pro relokace a posiluje možnost, aby si členské státy navzájem poskytovaly pomoc při provádění navracení ve formě patronátu nad návraty. Podle běžných pravidel stanovených v nařízení o řízení azylu a migrace se členské státy poskytující patronát nad návraty zavazují k navracení nelegálních migrantů za jiný členský stát a vykonávají veškeré činnosti nezbytné pro tento účel přímo z území zvyhodněného členského státu. (např. poradenství v oblasti navracení, vedení politického dialogu se třetími zeměmi, poskytování podpory pro asistovaný dobrovolný návrat a opětovné začlenění). Pokud nebude návrat dokončen do osmi měsíců, nelegální migranti by byli přemístěni na území členského státu poskytujícího patronát, aby bylo vynucení návratu dokončeno. Patronát nad návraty v krizových situacích stanovený v tomto návrhu se liší od patronátu nad návraty v nařízení o řízení azylu a migrace, protože povinnost předat nelegálního migranta je aktivována, pokud se dotyčná osoba nevrátí nebo není vystěhována do čtyř měsíců.

Návrh rovněž obsahuje ustanovení týkající se krizových situací, které umožňují určité výjimky z navrhovaného nařízení o azylovém řízení. Zejména bude možné rozšířit oblast působnosti řízení na hranicích na státní příslušníky třetích zemí a osoby bez státní příslušnosti, u nichž celounijní míra uznaných žádostí o azyl v prvním stupni činí nejvýše 75 %, kromě důvodů již uvedených v nařízení o azylovém řízení, jakož i prodloužit dobu pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu v rámci řízení na hranicích o dalších osm týdnů. Rovněž je navrženo umožnit členským státům, aby se odchýlily od ustanovení o registraci žádostí o mezinárodní ochranu s delší lhůtou čtyř týdnů.

Návrh navíc stanoví možnost odchýlit se od některých ustanovení o řízení na hranicích při provádění návratů, jak jsou stanovena v navrhovaném nařízení o azylovém řízení a ve směrnici o navracení, aby se usnadnilo vynucování těchto postupů v krizových situacích, když jsou nutné zvláštní úpravy, aby příslušné orgány pod tlakem mohly pečlivě vykonávat své úkoly a zvládnout značné pracovní vytížení. Za tímto účelem návrh prodlužuje maximální dobu trvání řízení na hranicích za účelem navracení o dalších osm týdnů (navrhované nařízení o azylovém řízení stanoví maximální lhůtu na dvanáct týdnů) a představuje nové konkrétní a dobře cílené případy navíc k případům, které jsou uvedeny v návrhu přepracované směrnice o navracení, u nichž lze v jednotlivých případech předpokládat existenci rizika skrývání se, pokud nebude prokázán opak. Postupem pro řešení krize v oblasti navracení není dotčena možnost, aby se členské státy odchýlily od uplatňování směrnice o navracení na základě čl. 2 odst. 2 písm. a) této směrnice ve vztahu k nelegálně pobývajícím státním příslušníkům třetích zemí, kteří byli zadrženi v souvislosti s nelegálním překročením vnějších hranic členského státu po zemi, moři nebo vzduchem a kteří po prověření provedeném v souladu s nařízením (EU) č. XXX/XXX [*nařízení o prověřování*] následně nezískali oprávnění nebo právo pobývat v tomto členském státě (např. nepožádali o mezinárodní ochranu).

Aby členské státy a Unie mohly účinně řešit situace zásahu vyšší moci, jako je tomu v situaci zažívané v důsledku pandemie COVID-19 vyhlášené Světovou zdravotnickou organizací dne 11. března 2020, navrhované nařízení rovněž stanoví možnost, aby členský stát prodloužil lhůty stanovené v navrhovaném nařízení o azylovém řízení pro registraci žádostí o mezinárodní ochranu a aby prodloužil lhůty pro zaslání žádostí o převzetí a oznámení o přijetí zpět a odpovědi na ně pro provedení předání odpovědnému členskému státu, stanovené v navrhovaném nařízení o řízení azylu a migrace. Tento návrh rovněž stanoví prodloužení

⁸ Na základě předběžné shody na nařízení o Agentuře EU pro azyl (článek 16).

časového rámce pro provedení povinnosti relokovat nebo převzít patronát nad návraty, pokud se členský stát nachází v situaci zásahu vyšší moci, která mu znemožňuje splnění těchto povinností stanovených v tomto nařízení a v nařízení o řízení azylu a migrace.

1.2. Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky

Tento návrh je plně v souladu se sdělením o novém paktu o migraci a azylu a plánem iniciativ, které jej doprovázejí, včetně návrhu nařízení o řízení azylu a migrace, návrhu nařízení zavádějícího prověřování a navrženého nařízení o azylovém řízení.

Tento návrh doplňuje návrh nařízení o řízení azylu a migrace tím, že stanoví zvláštní pravidla pro použití povinného mechanismu solidarity, aby byla zahrnuta výjimečná krizová situace.

Tento návrh je rovněž v souladu jak s navrhovaným nařízením o azylovém řízení, tak s návrhem přepracovat směrnici o navrácení, zejména tím, že poskytuje odchylná pravidla použitelná ve výjimečné krizové situaci, pokud jde o rozsah použití řízení na hranicích, dobu trvání posouzení žádosti o mezinárodní ochranu podle tohoto postupu, lhůty pro registraci žádostí o mezinárodní ochranu, jakož i rozsah a časový rámec řízení na hranicích k provedení návratu.

Tento návrh je navíc plně v souladu s mechanismem EU pro připravenost a řešení krizí v souvislosti s migrací (plán pro připravenost na migraci a pro migrační krize) a slouží jako doplněk tohoto mechanismu, který stanoví operační rámec k sledování a předvídání migračních toků a migračních situací, budování odolnosti, jakož i k organizování koordinované reakce na migrační krizi. Návrh zejména plně využívá vydaných zpráv a činností sítě vytvořené v rámci plánu.

A konečně, ucelenost je zajišťována také prozatímními politickými dohodami, jichž bylo již dosaženo ohledně kvalifikačního nařízení, směrnice o podmínkách přijímání, nařízení EU o rámci pro znovuusídlování a nařízení o Agentuře EU pro azyl.

1.3. Interakce s čl. 78 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie

Tento návrh stanoví zvláštní pravidla k zajištění širší oblasti působnosti a rychlejšího postupu, než jaké stanoví navrhované nařízení o řízení azylu a migrace, aby bylo zajištěno, že bude trvale k dispozici účinný a účelný systém pro řešení krizové situace.

Zavedením zvláštních pravidel pro solidaritu v krizové situaci není dotčena možnost, že Rada může na návrh Komise přijmout dočasná opatření ve prospěch členského státu čelícího stavu nouze charakterizovanému podle čl. 78 odst. 3 SFEU.

1.4. Soulad s ostatními politikami Unie

Tento návrh je v souladu s komplexním přístupem k řízení migrace stanoveným v novém paktu o migraci a azylu, přičemž součástí je usazení migrační politiky do centra vztahů s partnerskými třetími zeměmi, vytvoření skutečných legálních cest do EU, začlenění vnější hranice do řízení migrace Uníí, budování bezproblémových spravedlivých a efektivních postupů v oblasti azylu a navrácení, zajišťování schengenského systému schopného vzbuzovat důvěru a vypracování politik zaměřených na pomoc při integraci státních příslušníků třetích zemí do evropských společností.

Návrh provádí nový pakt, a zejména cíl znovu zahájit azylovou reformu navrženou Komisí v roce 2016, mimo jiné zkoumáním způsobů zavedení bezproblémového azylového a návratového systému a stanovením komplexního přístupu k řízení migrace. V tomto ohledu

tento návrh zajišťuje, aby všechny členské státy přispívaly k podpoře zemí v krizové situaci. Tento návrh zajistí, že výzvy, jimž se čelí komplexním přístupem, jako je potřeba udržet snížený tlak nelegálních příjezdů a silné vnější hranice, omezené další pohyby a tlak na schengenský prostor, jakož i rychlé a účinné navracení a zpětné přebírání osob, budou v krizové situaci řešeny účinně.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

2.1. Právní základ

Tento návrh přispívá ke komplexnímu přístupu k řízení migrace a k legislativním návrhům, které byly vypracovány společně s paktem o migraci a azylu. Obsahuje řadu ustanovení souvisejících s navrhovaným nařízením o azylovém řízení a navrhovaným nařízením o řízení azylu a migrace, jakož i ustanovení o přiznání statusu okamžité ochrany v krizových situacích. Měl by proto být přijat na vhodném právním základě, konkrétně čl. 78 odst. 2 písm. c), d) a e) a čl. 79 odst. 2 písm. c) SFEU, v souladu s řádným legislativním postupem.

2.2. Proměnlivá geometrie

Irsko je vázáno nařízením (EU) č. 604/2013 na základě oznámení svého přání účastnit se přijímání a uplatňování tohoto nařízení podle Protokolu o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie⁹.

V souladu s výše uvedeným protokolem se Irsko může rozhodnout, zda se přijetí tohoto návrhu zúčastnit. Tuto možnost má i po přijetí návrhu.

Podle Protokolu o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o EU a Smlouvě o fungování EU, se Dánsko neúčastní přijímání opatření podle hlavy V Smlouvy o fungování EU Radou (s výjimkou „opatření k určení těch třetích zemí, jejichž státní příslušníci při překračování vnějších hranic členských států musí mít vízum, a opatření o jednotném vzoru víz“). Vzhledem k tomu, že však Dánsko uplatňuje stávající dublinské nařízení na základě mezinárodní dohody, kterou uzavřelo s ES v roce 2006¹⁰, oznámí v souladu s článkem 3 této dohody Komisi, zda si přeje článek 8 tohoto nařízení provést.

Účast Irska a Dánska na ujednáních uvedených v tomto návrhu nařízení bude stanovena v průběhu jednání v souladu s uvedenými protokoly. Tyto protokoly zejména Irsku umožňují, avšak neukládají účast na iniciativách v oblasti politiky svobody, bezpečnosti a spravedlnosti a zároveň vyžadují, aby respektovalo funkčnost těchto iniciativ.

2.3. Vliv návrhu na státy, které nejsou členy EU

Souběžně s přidružením několika států, jež nejsou členy EU, k schengenskému *acquis* Unie uzavřela několik dohod o přidružení těchto zemí také k dublinskému *acquis* / *acquis* Eurodac:

- dohodu o přidružení Islandu a Norska, uzavřenou v roce 2001,
- dohodu o přidružení Švýcarska, uzavřenou dne 28. února 2008,
- protokol o přidružení Lichtenštejnska, uzavřený dne 7. března 2011.

⁹ Totéž platí pro Spojené království během přechodného období podle dohody o vystoupení.

¹⁰ Dohoda mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o kritériích a mechanismech pro určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v Dánsku nebo jiném členském státě Evropské unie a o systému „Eurodac“ pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování Dublinské úmluvy, Úř. věst. L 66, 8.3.2006, s. 38.

S cílem stanovit práva a povinnosti mezi Dánskem, které (jak je uvedeno výše) je přidruženo k dublinskému *acquis* / *acquis* Eurodac prostřednictvím mezinárodní dohody, a uvedenými přidruženými zeměmi schválila Unie a přidružené země dva další nástroje¹¹.

V souladu s třemi uvedenými dohodami přijmou přidružené země dublinské *acquis* / *acquis* Eurodac a jeho vývoj bez výhrad. Neúčastní se přijímání žádných aktů, které mění dublinské *acquis* nebo které na něj navazují (včetně tohoto návrhu), musí však v určité lhůtě po jejich schválení Evropským parlamentem a Radou oznámit Komisi své rozhodnutí, zda přijímají obsah tohoto aktu, či nikoli. V případě, že Norsko, Island, Švýcarsko nebo Lichtenštejnsko nepřijmou akt, který mění dublinské *acquis* / *acquis* Eurodac nebo který na něj navazuje, budou příslušné dohody ukončeny, ledaže smíšený výbor zřízený na základě dohod jednomyslně rozhodne jinak.

Navrhované nařízení má širší oblast působnosti přesahující předmět výše uvedených dohod. Aby bylo zajištěno zachování dohod s Dánskem a přidruženými zeměmi upravujících jejich účast v dublinském systému, bude Dánsko, Norsko, Island, Švýcarsko a Lichtenštejnsko v případě přijetí tohoto aktu vázáno pouze článkem 8 tohoto nařízení.

2.4. Subsidiarita

Hlava V SFEU, která se týká prostoru svobody, bezpečnosti a práva, svěřuje některé pravomoci v této oblasti Evropské unii. Tyto pravomoci musí být vykonávány v souladu článkem 5 Smlouvy o Evropské unii, tj. pouze tehdy a do té míry, pokud cílů zamýšlené činnosti nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich, z důvodu jejího rozsahu či účinků, může být lépe dosaženo na úrovni Evropské unie.

Návrh zavádí zvláštní pravidla pro uplatňování mechanismu solidarity stanoveného v nařízení o řízení azylu a migrace s cílem strukturálně řešit krizové situace způsobené v kterémkoli členském státě hromadným přílivem osob a dosáhnout spravedlivého rozdělení odpovědnosti mezi členské státy. Tento návrh se ze své podstaty zabývá případy, kdy se členský stát nemůže sám vypořádat s danou situací.

Navíc je stanovena řada procesních prvků, které mají členskému státu či členským státům čelícím takovým krizovým situacím pomoci. Azylová řízení a řízení o navrácení by se měla řídit stejnými pravidly v celé Unii bez ohledu na to, kolik členských států je uplatňuje, aby byl v krizové situaci zajištěn společný přístup k pravidlům, která se mohou odlišovat. To rovněž poskytuje jasnost a právní jistotu osobám dotčeným těmito řízeními a zajišťuje to dodržování jejich práv. Spouštěč těchto výjimek, jakož i jejich rozsah a časový rámec musí být dále upraveny na úrovni EU, aby byla zajištěna předvídatelnost a právní stát. Cíle tohoto návrhu proto nemohou být uspokojivě dosaženy členskými státy a lze jich z důvodu rozsahu a účinků tohoto navrhovaného nařízení lépe dosáhnout na úrovni Unie. Unie proto musí jednat a může přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity, jak to stanoví čl. 5 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii.

Návrh rovněž obsahuje opatření týkající se zásahů vyšší moci, která mohou členské státy nebo Unie jako celek uplatnit, pokud jde o lhůty stanovené v navrhovaném nařízení o řízení azylu a migrace nebo v navrhovaném nařízení o azylovém řízení.

¹¹ Protokol mezi Evropským společenstvím, Švýcarskou konfederací a Lichtenštejnským knížectvím k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo ve Švýcarsku (uzavřený dne 24.10.2008, Úř. věst. L 161, 24.6.2009, s. 8) a Protokol k dohodě mezi Evropským společenstvím a Islandskou republikou a Norským královstvím o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo na Islandu nebo v Norsku (Úř. věst. L 93, 3.4.2001).

Dosažení těchto cílů vyžaduje opatření na úrovni EU, protože jsou ze své podstaty přeshraniční. Je zřejmé, že opatření jednotlivých členských států nemohou uspokojivě reagovat na potřebu společného přístupu EU k tomuto společnému problému.

2.5. Proporcionalita

V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v čl. 5 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii stanoví toto nařízení přesné podmínky, kdy lze použít odchylná pravidla, a stanoví rozsah a lhůtu pro použití takových pravidel. Je rovněž zřízen mechanismus, kterým se řídí používání těchto odchylných pravidel, aby se zajistilo, že nepřekročí rámec toho, co je nezbytné pro dosažení jeho cílů.

Všechny prvky mechanismu pro řešení zvláštních krizových situací způsobených hromadným přílivem státních příslušníků třetích zemí na území některého členského státu nebo zvláštní situace zásahu vyšší moci jsou omezeny na to, co je nezbytné k vytvoření a umožnění vhodných procesních výjimek a rychlé aktivace solidarity, s cílem zajistit rovné zacházení z hlediska práv a záruk pro žadatele, a přizpůsobit pravidla týkající se azylových řízení a řízení o navrácení.

Výjimky z navrhovaného nařízení o řízení azylu a migrace a navrhovaného nařízení o azylovém řízení jsou přiměřené a je zavedena řada záruk, které vytvářejí rovnováhu mezi okamžitými potřebami členských států zvládat krizové situace nebo situace zásahů vyšší moci a potřebou právní jistoty a jednotnosti při uplatňování těchto výjimek.

S ohledem na mimořádné situace hromadného přílivu státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti přijíždějících nelegálně do některého členského státu, což vede k nefunkčnosti jeho azylového, přijímacího nebo návratového systému, se považuje za přiměřené, že se v postupu pro řešení krize v oblasti azylu a navrácení maximální délky řízení na hranicích pro účely azylu a navrácení stanovené v nařízení o azylovém řízení prodlužují maximálně o osm týdnů.

Prodloužení lhůt zavedených v případech zásahů vyšší moci je nezbytné, aby se v celé Unii zjednodušily výjimky z navrhovaného nařízení o řízení azylu a migrace a navrhovaného nařízení o azylovém řízení.

Omezení týkající se doby uplatňování výjimek umožňují dosáhnout rovnováhy mezi potřebou vnitrostátních orgánů, které čelí situaci zásahu vyšší moci, mít více času na plnění svých úkolů a potřebou chránit práva žadatelů a státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti, jejichž žádost o mezinárodní ochranu byla zamítnuta.

2.6. Volba nástroje

Vzhledem k tomu, že toto navrhované nařízení stanoví určité výjimky z navrhovaného nařízení o řízení azylu a migrace a z navrhovaného nařízení o azylovém řízení, používá se stejný právní nástroj k zavedení souboru pravidel umožňujících členským státům a Unii vypořádat se se zvláštními krizovými situacemi způsobenými hromadným přílivem státních příslušníků třetích zemí na území některého členského státu nebo vypořádat se se zvláštní situací zásahu vyšší moci.

Potřebnou míru jednotnosti a účinnosti při uplatňování procesních pravidel EU v oblasti azylu v krizové situaci a situaci zásahu vyšší moci může poskytnout pouze nařízení, jímž se stanoví výjimky z azylového řízení a řízení o navrácení v Unii a jehož ustanovení jsou přímo použitelná.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

Shromáždění poznatků o provádění a používání stávajících právních předpisů

3.1. Tvorba politiky založené na faktech

K legislativním návrhům je připojen podrobný analytický pracovní dokument útvarů Komise, který je založen na veřejně dostupných údajích a statistikách EU a na zkušenostech shromážděných Komisí a jejími agenturami v oblasti azylové a migrační situace v praxi. Jejich shrnutí ukazuje, že společný evropský azylový systém potřebuje vylepšený právní rámec s novými nebo pozměněnými pravidly, aby bylo možné čelit současným výzvám v oblasti migrace.

Pracovní dokument útvarů Komise identifikuje řadu výzev, jimž EU v současnosti čelí, hodnotí současnou situaci a popisuje možná řešení, jak uvedené výzvy řešit. Opírá se o údaje shromážděné od začátku migrační krize v letech 2015–2016 a vyvozuje z nich důležitá poučení. Srovnání se vyskytují v celém dokumentu s cílem předvést trendy, ale také mezery, které vznikly při zvládnutí této krize. Zdůrazňuje, že v určitých oblastech jsou nutné robustnější nástroje k odvrácení budoucích krizí, jako jsou situace hromadného přílivu, ale také flexibilita v situacích zásahu vyšší moci, s ohledem na poučení z pandemie COVID-19.

Jedním ze zjištěných problémů je chybějící mechanismus pro řešení krizových situací, které by mohly být výsledkem hromadného přílivu nelegálních migrantů, jenž by mohl způsobit nefunkčnost azylového nebo přijímacího systému některého členského státu, a mohly by mít vážné důsledky pro fungování celého společného evropského azylového systému. V rámci této výzvy bylo zjištěno, že v takových situacích je EU stále často neschopna zajistit přístup k řízením na hranicích, a to navzdory skutečnosti, že je v současnosti lépe připravena na řešení krizových situací, než tomu bylo v roce 2015.

Nedávné události, jako je pandemie COVID-19 a politická krize na řecko-tureckých hranicích v březnu 2020, dále poukazují na oblasti, kde je nutná odolnost prostřednictvím zvláštních pravidel, která lze použít v případech zásahů vyšší moci.

I nejlépe připravený a dobře řízený systém musí mít rámec, v němž bude možné řešit krize nebo situace zásahů vyšší moci, kde je flexibilita podle různých legislativních nástrojů nedostatečná. Členské státy potřebují nástroje k řešení rozmanitých a odlišných příčin migrace, jakož i okamžitá opatření k řešení mimořádného tlaku pramenícího z těchto situací.

Kromě toho v krizových situacích může být účinnost reakce silně ovlivněna účinnou předvídavostí a přípravou, přechodem z reaktivního režimu do režimu založeného na připravenosti a předvídání. To na úrovni EU stále chybí a je to nutné v rámci úsilí o zvýšení odolnosti a odezvy současného systému řízení migrace.

Provádění doporučení Komise č. XXX o mechanismu EU pro připravenost a řešení krizí v souvislosti s migrací (plán pro připravenost na migraci a pro migrační krize) by mělo pomoci vyřešit tento nedostatek sledováním a předvídáním migračních toků, zvýšit odolnost a zlepšit technickou koordinaci reakce na krizi při plném dodržování platných právních předpisů a při používání a doplňování stávajících nástrojů.

Tyto výzvy zdůrazňují potřebu zvláštních pravidel pro solidaritu v krizi, která by zahrnovala povinný systém solidarity pro relokaci nebo patronát nad návraty, aby byla zajištěna rychlá reakce na uvolnění mimořádného tlaku, jemuž čelí postižené členské státy. Vyžadují též

procesní výjimky, které členské státy mohou uplatňovat ve svých azylových a migračních systémech. Výjimky z pravidel pro azyl a návraty by měly zajistit, aby členské státy měly prostředky a dostatek času na provedení příslušných řízení v těchto oblastech.

Pokud jde o vysídlené osoby ze třetích zemí, které čelí vysokému riziku, že budou ve výjimečných situacích ozbrojeného konfliktu vystaveny svévolnému násilí, a které se nemohou vrátit do své země původu a potřebují při příjezdu do EU rychlou formu ochrany, dospělo se v pracovním dokumentu útvarů Komise rovněž k závěru, že stávající opatření k zajištění rychlého přístupu k ochraně se již nejeví jako vhodná pro daný účel. Dokument zdůrazňuje, že podle studie¹² o směrnici o dočasné ochraně¹³ se zúčastněné strany shodly na tom, že je stěžejní možné, aby členské státy dosáhly dohody o možné aktivaci směrnice o dočasné ochraně. Útvary Komise proto dospěly v uvedeném pracovním dokumentu k závěru, že směrnice o dočasné ochraně již nereaguje na současnou realitu členských států a je třeba ji zrušit. Uznávají nicméně, že určitým skupinám vysoce ohrožených státních příslušníků třetích zemí musí být ochrana přiznána rychle – okamžitě. V tomto ohledu tento návrh zajišťuje, aby osoby, kterým je přiznána okamžitá ochrana, požívaly rovnocenných hospodářských a sociálních práv, jaká požívali příjemci doplňkové ochrany podle nařízení (EU) XXX/XXX [kvalifikační nařízení]. Mezi tato práva patří ochrana před navrácením, informace o právech a povinnostech týkajících se jejich postavení, zachování celistvosti rodiny, právo na vydání povolení k pobytu, volný pohyb v členském státě, přístup k zaměstnání, přístup ke vzdělání, přístup k postupům pro uznávání kvalifikací a ověřování dovedností, sociální zabezpečení a sociální pomoc, zdravotní péče, práva týkající se nezletilých osob bez doprovodu, přístup k ubytování, přístup k integračním opatřením a pomoc při repatriaci.

3.2. Konzultace se zúčastněnými stranami

Komise při mnoha příležitostech konzultovala Evropský parlament, členské státy a zúčastněné strany, aby shromáždila jejich názory na nový pakt o migraci a azylu. Souběžně rumunské, finské a chorvatské předsednictví uspořádala strategické i technické výměny o budoucnosti různých aspektů migrační politiky, včetně azylu, navrácení, vztahů se třetími zeměmi v oblasti zpětného přebírání a opětovného začlenění. Tyto konzultace ukázaly podporu pro nový začátek evropské azylové a migrační politiky s cílem naléhavě řešit nedostatky společného evropského azylového systému, zlepšit účinnost návratů a vytvořit skutečný evropský systém navrácení, posílit naše vztahy se třetími zeměmi v oblasti zpětného přebírání a zajistit udržitelné opětovné začlenění migrantů po jejich návratu do zemí původu.

Před začátkem platnosti nového paktu o migraci a azylu se Komise zapojila do průběžných intenzivních konzultací s Evropským parlamentem. Komise rovněž uspořádala dvě kola návštěv a dvoustranných konzultací s každým členským státem jednotlivě během prvních 100 dnů ve funkci a také v poslední době před předložením paktu. Cílem konzultací bylo shromáždit názory a podněty k budoucímu Evropskému paktu o migraci a azylu. Členské státy se těchto konzultací aktivně účastnily, přičemž se objevily společné základy týkající se potřeby jednoty, postupného pokroku při řešení slabých stránek současného systému, potřeby nového systému spravedlivého sdílení odpovědnosti, k němuž mohou přispět všechny členské státy, potřeby silné ochrany hranic a význam vnějšího rozměru migrace a lepšího navrácení.

¹² Vypracována společností ICF pro GŘ HOME, leden 2016.

¹³ Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími, Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12.

V těchto diskusích několik členských států zdůraznilo potřebu rozlišovat mezi běžnými a krizovými situacemi a upřednostnilo jejich začlenění do různých nástrojů.

Členské státy a Evropský parlament podpořily potřebu pokroku při řešení slabých stránek současného systému, potřebu nového systému spravedlivého sdílení odpovědnosti, k němuž mohou přispět všechny členské státy, potřebu silné ochrany hranic, dodržování základních práv ve všech aspektech migrační politiky EU, význam vnějšího rozměru migrace, včetně legálních a bezpečných cest, a lepší navracení.

Během finského předsednictví byla uspořádána řada pracovních setkání a diskusí na různých fórech Rady, včetně konference Tampere 2.0 konané ve dnech 24.–25. října 2019 v Helsinkách a salcburského fóra ve Vídni ve dnech 6.–7. listopadu 2019, kde členské státy vyjádřily potřebu vymezit odchylná pravidla v době krize.

Komisařka Johanssonová uspořádala při několika příležitostech cílené konzultace s mezinárodními organizacemi, organizacemi občanské společnosti, příslušnými místními nevládními organizacemi v členských státech a sociálními a ekonomickými partnery. V rámci tohoto konzultačního procesu byla předložena konkrétní doporučení týkající se potřeby dalšího rozvoje společného přístupu k normám specifickým pro děti v souladu se sdělením z roku 2017 o migrujících dětech¹⁴. V rámci konzultačního fóra zřízeného Evropským podpůrným úřadem pro otázky azylu (EASO) byla s občanskou společností konzultována také taková témata, jako jsou počáteční kroky v azylovém řízení (2019).

Komise rovněž vzala v úvahu konkrétní doporučení vnitrostátních a místních orgánů¹⁵, nevládních a mezinárodních organizací, jako jsou UNHCR¹⁶, Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)¹⁷, jakož i think-tanky a akademická obec, o tom, jak pojmout nový začátek migrace a řešit stávající problémy migrace při zachování standardů v oblasti lidských práv. Podle jejich názoru by nový začátek reformy měl znamenat revizi určitých pravidel pro určení odpovědnosti a měl by se stanovit mechanismus solidarity, a to i pro osoby, které se vylodily po pátrací a záchranné operaci. Nevládní organizace se rovněž zasazují o společné chápání odpovědnosti mezi členskými státy a vyzvaly, aby revidovaná dublinská pravidla zahrnovala trvalejší relokační mechanismus¹⁸.

Komise rovněž vzala v úvahu příspěvky a studie Evropské migrační sítě¹⁹, které byly zahájeny z její iniciativy a které v posledních letech přinesly několik specializovaných studií a průzkumů *ad hoc*.

Mnoho členských států a zúčastněných stran poukázalo na potřebu dobře řízeného migračního systému, který se řídí mj. zásadou, že v době krize způsobené hromadným přílivem osob na území některého členského státu by měla být výchozím opatřením solidarity relokační, aby se rychle zmírnil tlak vyvíjený na tento členský stát. Na základě poučení plynoucího z pandemie COVID-19 všechny členské státy a zúčastněné strany navíc opakovaně vyzývaly Komisi, aby

¹⁴ Iniciativa pro migrující děti požadovala společný přístup k řešení problematiky pohřešovaných dětí (bez doprovodu a odloučených od rodiny), zavedení účinných mechanismů pro řešení rizik obchodování s lidmi a přijetí norem specifických pro děti pro azylové řízení.

¹⁵ Například berlínský akční plán pro novou evropskou azylovou politiku, 25. listopadu 2019, podepsaný 33 organizacemi a obcemi.

¹⁶ Doporučení UNHCR pro pakt o migraci a azylu navržený Komisí, leden 2020.

¹⁷ Doporučení IOM pro nový pakt o migraci a azylu Evropské unie, únor 2020.

¹⁸ Projektová zpráva Centra pro evropská politická studia, *Search and rescue, disembarkation and relocation arrangements in the Mediterranean. Sailing Away from Responsibility?*; červen 2019.

¹⁹ Všechny studie a zprávy Evropské migrační sítě jsou k dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network_en.

tato poučení zohlednila a zajistila, že bude legislativní rámec schopen v budoucnu takové situace zásahu vyšší moci řešit.

V této souvislosti Komise pečlivě posoudila předložené argumenty a dospěla k závěru, že vedle současných legislativních návrhů je nutné stanovit rámec, který lze aktivovat v době krizí a zásahů vyšší moci, aby byla členskému státu či členským státům nacházejícím se v takových situacích okamžitě poskytnuta podpora buď prostřednictvím zvláštních pravidel pro uplatňování povinného mechanismu solidarity stanoveného v nařízení o řízení azylu a migrace, nebo prostřednictvím dalších procesních prvků, které možná bude nutné zavést v členských státech nebo v Unii jako celku.

3.3. Základní práva

Tento návrh ctí základní práva a dodržuje zásady uznávané Listinou základních práv Evropské unie, jakož i povinnosti plynoucí z mezinárodního práva.

Rámec stanovený v tomto nařízení se použije při plném dodržování základních práv zakotvených v Listině, včetně práva na lidskou důstojnost (článek 1), zákazu mučení a nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestu (článek 4), práva na ochranu osobních údajů (článek 8), práva na azyl (článek 18), ochrany před navracením (článek 19), zákazu diskriminace (článek 21), rovnosti práv mezi muži a ženami (článek 23), práv dítěte (článek 24) a práva na účinnou právní ochranu (článek 47). Tento návrh bere plně v úvahu práva dítěte a speciální potřeby zranitelných osob.

Právo na svobodu a volný pohyb je chráněno vzhledem k tomu, že pokud je v kontextu odchylných pravidel od azylového řízení na hranicích a řízení o navrácení na hranicích použito zajištění, lze tato odchylná pravidla použít pouze v přísně regulovaném rámci a po omezenou dobu.

Pokud jde o uplatňování postupů pro řešení krize v oblasti azylu a navracení, záruky poskytované nařízením o azylovém řízení a směnicí o navracení zůstávají použitelné na žadatele a neoprávněně pobývajících státní příslušníky třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, s nimiž probíhá řízení na hranicích.

Práva dítěte jsou v návrhu chráněna vyloučením nezletilých z postupu pro řešení krize v oblasti azylu, s výjimkou velmi omezených okolností, zejména v případech, kdy by představovaly nebezpečí pro národní bezpečnost nebo veřejný pořádek dotyčného členského státu.

Zásada nenavracení zakotvená v článku 33 Úmluvy o uprchlících z roku 1951 a v článku 19 Listiny základních práv Evropské unie je dodržována i tehdy, pokud se použijí výjimky z řízení o navrácení na hranicích za účelem navrácení a směrnice o navracení. Návrh výslovně připomíná povinnost členských států tuto zásadu vždy dodržovat.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Vzhledem k povaze tohoto návrhu spojeného s krizovou situací není možné předem odhadnout možný dopad na rozpočet. Bude v maximální možné míře zohledněn v rozpočtu stávajících nástrojů v období 2021–2027 v oblasti migrace a azylu a v případě potřeby s využitím mechanismů flexibility stanovených v rámci víceletého finančního rámce na období 2021–2027. Pokud jsou osoby, kterým byla přiznána okamžitá ochrana, i žadateli o mezinárodní ochranu ve smyslu nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení], jsou

ustanoveními o financování příspěvků na relokační těchto osob ustanovení uvedená v nařízení (EU) XXX/XXX [o řízení azylu a migrace].

Finanční potřeby jsou slučitelné se stávajícím víceletým finančním rámcem a vyžadují též použití zvláštních nástrojů, jak jsou definovány v nařízení Rady (EU, Euratom) č. 1311/2013²⁰.

Pokud jde o azylové procesní aspekty, tento návrh nepředstavuje pro Unii žádnou finanční ani administrativní zátěž. V těchto ohledech tudíž nemá žádný dopad na rozpočet Unie.

5. PODROBNÉ VYSVĚTLENÍ KONKRÉTNÍCH USTANOVENÍ NÁVRHU

Definice krize

Krizová situace zahrnuje výjimečné situace hromadného přílivu státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti, kteří do členského státu přijíždějí nelegálně nebo se vylodí na jeho území po pátracích a záchranných operacích, přičemž tento příliv je v poměru k počtu obyvatelstva a HDP dotčeného členského státu takového rozsahu a takové povahy, že způsobuje nefunkčnost azylového, přijímacího nebo návratového systému členského státu, nebo bezprostřední riziko takových výjimečných situací hromadného přílivu. Na takové situace se návrh vztahuje, pouze pokud se prokáže, že by měly vážné důsledky pro fungování společného evropského azylového systému nebo společného rámce stanoveného v navrhovaném nařízení o řízení azylu a migrace.

Zvláštní pravidla pro uplatňování povinného mechanismu solidarity stanoveného v nařízení o řízení azylu a migrace

5.1. Povinná solidarita v krizové situaci

Návrh zavádí zvláštní pravidla pro uplatňování mechanismu solidarity, v krizových situacích, stanoveného v nařízení o řízení azylu a migrace, které stanoví povinná opatření ve formě relokace nebo patronátu nad návraty. Tato zvláštní pravidla stanoví širší rozsah povinné relokace, která je rozšířena tak, aby zahrnovala všechny žadatele bez ohledu na to, zda s nimi probíhá řízení na hranicích, nelegální migranty a osoby, jimž je podle tohoto nařízení přiznána okamžitá ochrana. Kromě toho jsou zaváděny zkrácené časové rámce pro aktivaci postupu povinného mechanismu solidarity předpokládaného v nařízení o řízení azylu a migrace. Patronát nad návraty stanovený v tomto návrhu se liší od patronátu zavedeného v nařízení o řízení azylu a migrace, protože povinnost přemístit nelegálního migranta na území členského státu poskytujícího patronát bude aktivována, pokud se dotyčná osoba nevrátila nebo nebyla vyhoštěna do čtyř měsíců (namísto osmi měsíců stanovených v nařízení o řízení azylu a migrace).

Tento návrh svěřuje Komisi pravomoc přijímat prováděcí akty v souladu s článkem 291 SFEU s ohledem na aktivaci relokace žadatelů o mezinárodní ochranu, nelegálních migrantů a osob, jimž byla podle tohoto nařízení přiznána okamžitá ochrana, jakož i na patronát nad návraty, ze kterého vyplývá povinnost přemístit neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, na které se vztahuje patronát nad návraty a kteří se nevrátili ve stanovených lhůtách.

Aby mohla být aktivována zvláštní pravidla pro solidaritu, musí Komise konstatovat, že členský stát čelí krizové situaci v důsledku hromadného přílivu státních příslušníků třetích

²⁰ Nařízení Rady (EU, Euratom) č. 1311/2013 ze dne 2. prosince 2013, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014–2020, Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 884.

zemí nebo osob bez státní příslušnosti přicházejících nelegálně, přičemž tento příliv je takového rozsahu a povahy, že způsobuje nefunkčnost azylového, přijímacího nebo návratového systému tohoto členského státu a může mít vážné důsledky pro fungování společného evropského azylového systému nebo společného rámce stanoveného v navrhovaném nařízení o řízení azylu a migrace, nebo že mu hrozí bezprostřední riziko takové situace.

Komise posoudí odůvodněnou žádost členského státu žádajícího o použití zvláštních pravidel pro povinnou solidaritu a určí, zda se jedná o krizovou situaci, a to na základě podložených informací, zejména informací shromážděných Komisí v rámci mechanismu EU pro připravenost a řešení krizí v souvislosti s migrací (plán pro připravenost na migraci a pro migrační krizi, úřad EASO podle nařízení (EU) č. 439/2010, Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž podle nařízení (EU) 2019/1896 a zpráva o řízení migrace uvedená v navrhovaném nařízení o řízení azylu a migrace).

Pokud je členský stát sám členským státem pod tlakem a těží z podpůrných opatření solidarity, včetně případů, kdy těží z těchto opatření podle nařízení o řízení azylu a migrace, je vyloučen z povinnosti přispívat k relokaci nebo poskytnout patronát nad návraty podle uvedeného nařízení.

Komise svolá fórum solidarity při krizi, aby před přijetím prováděcího aktu projednala výsledky svého posouzení a definovala solidární reakci.

5.2. Rozsah povinných opatření v rámci solidarity a zvláštní pravidla týkající se uplatňování mechanismu solidarity v krizových situacích

Pokud jde o relokaci, oblast působnosti tohoto návrhu se rozšířila ve srovnání s oblastí působnosti stanovenou v situacích pod tlakem v nařízení o řízení azylu a migrace, protože se bude vztahovat také na žadatele o mezinárodní ochranu v řízení na hranicích, nelegální migranty a osoby, jimž byla podle uvedeného nařízení přiznána okamžitá ochrana. Přemístění neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti, na které se vztahuje patronát nad návraty, z členského státu v krizi do členského státu poskytujícího patronát by bylo využito, pokud by návrat nebyl úspěšně uskutečněn do čtyř měsíců, tj. po kratší době, než stanoví nařízení o řízení azylu a migrace (osm měsíců).

Postup provádění opatření v rámci solidarity podle tohoto návrhu bude proveden v konkrétních zkrácených časových rámcích ve srovnání s časovými rámci, které stanoví nařízení o řízení azylu a migrace. Členské státy by proto byly povinny předložit plán solidární reakce na krizi do jednoho týdne od dokončení posouzení existence krizové situace v dotčeném členském státě a po svolání fóra solidarity Komisí. Poté přijme Komise do jednoho týdne prováděcí akt stanovující opatření v rámci solidarity pro každý členský stát.

Prováděcí akt stanoví počet osob, které mají být v krizové situaci relovány z daného členského státu a/nebo na které se vztahuje patronát nad návraty, a určí rozdělení těchto osob mezi členské státy na základě distribučního klíče podle 50 % populace a 50 % HDP, jak je definováno v navrhovaném nařízení o řízení azylu a migrace.

Na rozdíl od ustanovení o solidaritě navrhovaného nařízení o řízení azylu a migrace nezahrnuje tento návrh opatření v rámci solidarity v oblasti budování kapacit, operativní podpory a spolupráce se třetími zeměmi, jelikož opatření dlouhodobější povahy jsou spíše přizpůsobené situacím pod tlakem. Jelikož v dobách krize je potřeba rychle zmírnit situaci způsobenou hromadným přílivem osob, mělo by se toto navrhované nařízení zaměřit na tyto aspekty solidarity. Kromě toho by veškeré potřeby, které vyvstanou v oblasti budování kapacit, operativní podpory a spolupráce se třetími zeměmi, byly pokryty z mechanismu EU

pro připravenost a řešení krizí v souvislosti s migrací (plán pro připravenost na migraci a pro migrační krize a mechanismus civilní ochrany Unie).

Prováděcí akt se přijímá v souladu s článkem 8 nařízení (EU) č. 182/2011 ve spojení s článkem 5 uvedeného nařízení, přičemž z řádně podložených naléhavých důvodů vzhledem ke krizové situaci v členských státech, které využívají mechanismus, je Komise zmocněna přijmout okamžitě použitelné prováděcí akty, které zůstávají v platnosti po dobu nejvýše jednoho roku.

5.3. Azylová řízení a řízení o navrácení v krizové situaci

Kritéria a procesní ustanovení: Článek 3 stanoví procesní kroky pro uplatňování odchylných pravidel stanovených v následných člancích 4, 5 a 6. Členské státy musí Komisi podat odůvodněnou žádost, pokud se domnívají, že se nacházejí v krizové situaci, a považují za nutné použít buď postup pro řešení krize v oblasti azylu, nebo postup pro řešení krize v oblasti navrácení, nebo pokud je třeba použít výjimky z ustanovení o registraci žádostí o mezinárodní ochranu. Mělo by se provádět prověřování státních příslušníků třetích zemí podle pravidel stanovených v nařízení o prověřování s možností prodloužení pětidenní lhůty o dalších pět dní, jak je stanoveno v uvedeném nařízení. O výjimky lze požádat jednotlivě nebo hromadně, podmínky stanovené pro použití každého článku je však třeba splnit jednotlivě. Na žádost jednoho nebo několika dotčených členských států Komise prostřednictvím prováděcího rozhodnutí, které se může vztahovat na jeden nebo více členských států, povoluje použití odchylných pravidel na dobu, která bude stanovena samotným rozhodnutím. S ohledem na možnou potřebu okamžitých opatření mohou členské státy začít jednostranně uplatňovat ustanovení týkající se prodloužení lhůty pro registraci o maximálně patnáct dní, po nichž může Komise buď povolit další žádost, nebo se rozhodne tak neučinit. Uplatňování odchylných pravidel má pro všechny případy jasný časový rámec: šest měsíců, které lze prodloužit na maximálně jeden rok pro ustanovení o postupu pro řešení krize v oblasti azylu a postupu pro řešení krize v oblasti navrácení, a maximálně čtyři týdny pro použití výjimky z registrace žadatelů o mezinárodní ochranu. Tato čtyřtýdenní lhůta je obnovitelná na další žádost dotčeného členského státu, neměla by však v žádném případě překročit celkem dvanáct týdnů.

Postup pro řešení krize v oblasti azylu: Podle článku 4 mají členské státy možnost odchýlit se od azylového řízení na hranicích podle článku 41 navrhovaného nařízení o azylovém řízení tím, že přijmou rozhodnutí v rámci řízení na hranicích o opodstatněnosti žádosti, pokud má žadatel státní příslušnost, jejíž míra uznaných žádostí o azyl v celé EU je nejvýše 75 %, kromě případů uvedených v článku 41 nařízení o azylovém řízení. Prahová hodnota míry uznaných žádostí o azyl ve výši 75 % nebo nižší má představovat základ pro to, aby členské státy mohly státní příslušníky třetích zemí a osoby bez státní příslušnosti rychle zařadit do řádného azylového řízení na hranicích, aniž by byl předem nepříznivě ovlivňován výsledek jejich žádosti o azyl. To se liší od 20% prahové hodnoty míry uznaných žádostí o azyl podle nařízení o azylovém řízení, což může vést ke zrychlení. V souladu s tím musí členské státy i nadále uplatňovat řízení na hranicích na všechny případy stanovené nařízením o azylovém řízení (bezpečnostní hrozba, žadatelé pocházející ze země s nižší než 20% průměrnou mírou uznaných žádostí o azyl v EU), mohou však řízení na hranicích použít u všech ostatních

žadatelů pocházející ze země s mírou uznaných žádostí o azyl v celé EU ve výši 75 % nebo nižší. Navíc v krizové situaci mohou členské státy použít řízení na hranicích po dobu dalších osmi týdnů, čímž prodlouží dobu dvanácti týdnů stanovenou v nařízení o azylovém řízení.

Postup pro řešení krize v oblasti navracení: Podle článku 5 mají členské státy možnost odchýlit se od určitých ustanovení řízení na hranicích pro účely provádění návratů stanovených v článku 41a navrhovaného nařízení o azylovém řízení a směrnice o navracení. Tyto výjimky by se vztahovaly na státní příslušníky třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, jejichž žádost byla v rámci postupu pro řešení krize v oblasti azylu zamítnuta, jakož i na ty, s nimiž probíhá řízení na hranicích podle článku 41 navrhovaného nařízení o azylovém řízení a jejichž žádost je zamítnuta předtím, než Komise přijme rozhodnutí, kterým se prohlašuje, že dotyčný členský stát čelí krizové situaci, a kteří nemají právo zůstat a nesmí zůstat po přijetí uvedeného rozhodnutí. Odchylná ustanovení prodlužují maximální dobu trvání řízení na hranicích za účelem navracení, včetně případného nezbytně nutného zajištění, o dalších osm týdnů a představují nové konkrétní a dobře cílené případy navíc k případům, které jsou uvedeny v návrhu přepracované směrnice o navracení, u nichž lze v jednotlivých případech předpokládat existenci rizika skrývání se, pokud nebude prokázán opak.

Výjimky z ustanovení o registraci žádostí o mezinárodní ochranu Podle článku 6 mají členské státy odchylně od článku 27 navrhovaného nařízení o azylovém řízení možnost odložit registraci žádostí o mezinárodní ochranu až o čtyři týdny.

5.4. Prodloužení lhůt

Registrace žádostí o mezinárodní ochranu: V situacích zásahu vyšší moci, kdy není možné, aby členský stát použil lhůtu pro registraci, stanoví článek 7 odchylně od článku 27 navrhovaného nařízení o azylovém řízení prodloužení lhůty pro registraci žádostí o mezinárodní ochranu o čtyři týdny. Členské státy, které čelí takové situaci zásahu vyšší moci, musí o této situaci uvědomit Komisi a uvést přesné důvody pro použití výjimky. Dotčený členský stát rovněž uvědomí Komisi o ukončení situace zásahu vyšší moci, po které by se již neměla uplatňovat prodloužená lhůta pro registraci.

Lhůty v nařízení (EU) č. XXX/XXX [řízení azylu a migrace]: V situacích zásahu vyšší moci, kdy je nemožné, aby členský stát použil postup pro zasílání žádostí o převzetí a oznámení o přijetí zpět a pro odpovědi na ně ve lhůtách stanovených v navrhovaném nařízení o řízení azylu a migrace nebo aby vyhověl lhůtě pro předání žadatele do příslušného členského státu, jsou za přísných podmínek stanoveny zvláštní výjimky umožňující členským státům prodloužit příslušné lhůty. Členské státy, které čelí takovým situacím zásahu vyšší moci, musí o této situaci informovat Komisi a uvést přesné důvody pro použití výjimky. Dotčený členský stát rovněž uvědomí Komisi o ukončení situace zásahu vyšší moci, po které by se již neměly uplatňovat prodloužené lhůty.

Prodloužení časového rámce pro povinnosti v rámci solidarity stanovené v nařízení (EU) XXX/XXX [řízení azylu a migrace] a v tomto nařízení: Pokud z důvodu situace zásahu

vyšší moci v konkrétním členském státě není tento členský stát schopen plnit své povinnosti stanovené v mechanismu solidarity navrhovaného nařízení o řízení azylu a migrace nebo předpokládaného v tomto nařízení, může členský stát informovat Komisi o dané situaci a prodloužit časový rámec pro účely provedení těchto opatření v rámci solidarity, a to maximálně o šest měsíců.

Přiznání okamžité ochrany: Článek 10 stanoví přiznání statusu okamžité ochrany vysídleným osobám, které ve své zemi původu čelí mimořádně vysokému riziku, že budou v situaci ozbrojeného konfliktu vystaveny svévolnému násilí, a které se do této třetí země nemohou vrátit. Nutnost použít tento článek a přesnou skupinu dotčených osob stanoví Komise v prováděcím aktu. Členské státy mohou během období uplatňování stanoveného prováděcím aktem pozastavit posuzování žádostí o mezinárodní ochranu a přiznat okamžitou ochranu osobám, které splňují příslušná kritéria. Toto období pozastavení může trvat nejvýše jeden rok, po jehož uplynutí je třeba žádost o azyl znovu posoudit. Tím bude zajištěna požadovaná ochrana pro dotčené osoby a současně bude zmírněn tlak na členský stát, aby zkoumal velké množství žádostí o azyl najednou.

Osoby, kterým byla přiznána okamžitá ochrana, zůstávají současně žadateli o mezinárodní ochranu, ale měly by požívat souboru ekonomických a sociálních práv, která se vztahují na příjemce doplňkové ochrany, jak stanoví nařízení (EU) XXX/XXX [*kvalifikační nařízení*]. Přiznání okamžité ochrany nezabývá členský stát povinností určit členský stát příslušný k posouzení žádosti podle nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*], ale umožňuje dotčené osobě získat status, zatímco probíhá řízení podle uvedeného nařízení. Pokud je jako příslušný členský stát určen jiný členský stát, okamžitá ochrana končí, jakmile se uskuteční přemístění podle uvedeného nařízení. Pokud by se dotčené osoby přesunuly do jiných členských států a požádaly o mezinárodní ochranu tam, byl by příslušný členský stát rovněž povinen je vzít zpět podle nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*]. Vzhledem k tomu, že tento návrh obsahuje zvláštní pravidla pro relokační v krizových situacích způsobených hromadným přílivem osob na území některého členského státu, a klíčová ustanovení pro takové relokační jsou obsažena v tomto návrhu a návrhu nařízení o řízení azylu a migrace, hodlá Komise stáhnout svůj návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady z roku 2015, kterým se zavádí krizový relokační mechanismus a kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států²¹.

S ohledem na vývoj pojmů a pravidel kvalifikace pro mezinárodní ochranu a vzhledem k tomu, že toto nařízení stanoví pravidla pro přiznávání statusu okamžité ochrany v krizových situacích, měla by být směrnice o dočasné ochraně zrušena. Podle tohoto návrhu by okamžitá ochrana měla být přiznána vysídleným osobám ze třetích zemí, které čelí vysokému riziku, že

²¹ COM(2015) 450 final.

budou ve výjimečných situacích ozbrojeného konfliktu vystaveny svévolnému násilí, a které se nemohou vrátit do své země původu.

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY**o řešení krizových situací a zásahů vyšší moci v oblasti migrace a azylu**

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 78 odst. 2 písm. c), d) a e) a čl. 79 odst. 2 písm. c) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru¹,s ohledem na stanovisko Výboru regionů²,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Unie by při vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva měla zajistit, že na vnitřních hranicích nebude neprobíhat kontrola osob, a měla by rozvíjet společnou politiku v oblasti azylu, přistěhovalectví a ochrany vnějších hranic, která je založena na solidaritě mezi členskými státy a je spravedlivá vůči státním příslušníkům třetích zemí.
- (2) Za tímto účelem je vyžadován komplexní přístup s cílem vybudovat vzájemnou důvěru mezi členskými státy.
- (3) Komplexní přístup by měl spojit politiky v oblasti azylu, řízení migrace, navracení, ochrany vnějších hranic a partnerství s příslušnými třetími zeměmi, přičemž by měl uznat, že účinnost celkového přístupu závisí na tom, zda budou všechny složky řešeny společně a integrovaným způsobem. Komplexní přístup by měl zajistit, že bude mít Unie k dispozici zvláštní pravidla pro účinné řízení migrace, včetně aktivace povinného mechanismu solidarity, a že budou přijata veškerá nezbytná opatření, která zabrání vzniku krize.
- (4) Bez ohledu na zavedení nezbytných preventivních opatření nelze vyloučit, že v důsledku okolností mimo kontrolu Unie a jejích členských států nastane v oblasti migrace a azylu krizová situace nebo situace zásahu vyšší moci.
- (5) Toto nařízení by mělo přispět ke komplexnímu přístupu a k jeho dokončení stanovením zvláštních postupů a mechanismů v oblasti mezinárodní ochrany a navracení, které by se měly uplatňovat za výjimečných okolností krizové situace. Mělo

¹ Úř. věst. C , , s. .² Úř. věst. C , , s. .

by být zejména zajištěno účinné uplatňování zásady solidarity a spravedlivého rozdělení odpovědnosti a přizpůsobení příslušných pravidel týkajících se azylových řízení a řízení o navrácení, aby členské státy a Unie měly k dispozici nezbytné nástroje včetně dostatečného času na provedení těchto řízení.

- (6) Hromadný příliv osob překračujících hranici nelegálně a v krátkém časovém úseku může v konkrétním členském státě vést ke krizové situaci. To může mít i důsledky pro fungování azylového a migračního systému, a to nejen v tomto členském státě, ale v Unii jako celku, v důsledku neoprávněných pohybů a nedostatečné kapacity v členském státě prvního vstupu zpracovávat žádosti o mezinárodní ochranu těchto státních příslušníků třetích zemí. Je nezbytné stanovit konkrétní pravidla a mechanismy, které by měly umožnit účinné kroky k řešení takových situací.
- (7) Kromě krizových situací mohou členské státy čelit neobvyklým a nepředvídatelným okolnostem mimo svou kontrolu, jejichž důsledkům nebylo možné zamezit navzdory tomu, že vynaložily veškerou náležitou péči. Takové situace zásahu vyšší moci by mohly znemožnit dodržování lhůt stanovených v nařízeních (EU) XXX/XXX [*nařízení o azylovém řízení*] a (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*] pro registraci žádostí o mezinárodní ochranu nebo pro provádění řízení k určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Aby bylo zajištěno, že společný azylový systém bude i nadále fungovat efektivním a spravedlivým způsobem a že současně bude zaručeno včasné posouzení potřeb ohledně mezinárodní ochrany a právní jistoty, měly by se v takových situacích uplatňovat delší lhůty pro registraci žádostí a pro procesní kroky vyžadované k určení příslušnosti a přemístění žadatelů do příslušného členského státu. Členské státy, které čelí situaci zásahu vyšší moci, by rovněž měly mít možnost provést opatření v rámci solidarity, která musí přijmout v rámci mechanismu solidarity stanoveného v tomto nařízení a v nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*] v případě potřeby v prodlouženém časovém rámci.
- (8) Mechanismus solidarity pro situace migračního tlaku stanovený v nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*] by měl být přizpůsoben konkrétním potřebám krizových situací tím, že rozšíří osobní rozsah opatření v rámci solidarity stanovených v uvedeném nařízení a stanoví kratší lhůty.
- (9) Přijetím opatření v případě konkrétního členského státu by neměla být dotčena možnost Rady přijmout na návrh Komise v souladu s čl. 78 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie dočasná opatření v případě stavu nouze v členském státě v důsledku náhlého přílivu státních příslušníků třetích zemí.
- (10) S cílem rychle pomoci zmírnit tlak, jemuž čelí členský stát v krizové situaci, by měl rozsah relokace zahrnovat všechny kategorie žadatelů o mezinárodní ochranu, včetně osob, jimž byla přiznána okamžitá ochrana, osob požívajících mezinárodní ochrany a nelegálních migrantů. Členský stát, který poskytuje patronát nad návraty, by dále měl přemístit neoprávněně pobývajícího státního příslušníka třetí země z členského státu, který využívá mechanismus, pokud se dotýčná osoba nevrátí nebo nebude vyhoštěna, do čtyř měsíců namísto osmi měsíců, jak stanoví nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*].
- (11) Pro zajištění řádného provádění opatření v rámci solidarity v krizové situaci by měla být uplatňována procesní pravidla stanovená v nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*] pro účely provádění relokací a patronátu nad návraty, ačkoli by měla být upravena tak, aby zohledňovala závažnost a naléhavost této situace.

- (12) V krizových situacích budou členské státy možná potřebovat širší soubor opatření, aby mohly řádně řídit hromadný příliv státních příslušníků třetích zemí a zabránit neoprávněným pohybům. Mezi taková opatření by mělo patřit uplatnění postupu pro řešení krize v oblasti azylu a postupu pro řešení krize v oblasti navracení.
- (13) Aby členské státy mohly v krizových situacích vyřídit velký počet žádostí o mezinárodní ochranu, měla by být stanovena delší lhůta pro registraci žádostí o mezinárodní ochranu podaných během těchto krizových situací. Tímto rozšířením by neměla být dotčena práva žadatelů o azyl zaručená Listinou základních práv Evropské unie.
- (14) S cílem zajistit, že členské státy budou mít dostatečnou flexibilitu, budou-li čelit velkému přílivu migrantů vyjadřujících záměr požádat o azyl, by se uplatnění řízení na hranicích, zavedené článkem 41 nařízení (EU) XXX/XXX [*nařízení o azylovém řízení*] mělo rozšířit a postup pro řešení krizí v oblasti azylu by měl členským státům umožnit, aby v rámci řízení na hranicích rozhodovaly rovněž o opodstatněnosti žádosti v případech, kdy žadatel má státní příslušnost, nebo v případě osob bez státní příslušnosti, má své obvyklé bydliště ve třetí zemi, jejíž podíl rozhodnutí o přiznání mezinárodní ochrany v celé Unii činí nejvýše 75 %. V důsledku toho by členské státy při uplatňování řízení na hranicích v krizi měly i nadále uplatňovat řízení na hranicích tak, jak stanoví článek 41 nařízení (EU) XXX/XXX [*nařízení o azylovém řízení*], ale mohly by uplatňování řízení na hranicích rozšířit na státní příslušníky, kteří pocházejí ze třetích zemí, kde je průměrná míra uznaných žádostí o azyl v celé EU vyšší než 20 %, ale nižší než 75 %.
- (15) Mělo by se provádět prověřování státních příslušníků třetích zemí podle pravidel stanovených v nařízení (EU) XXX/XXX [*nařízení o prověřování*] s možností prodloužení pětidenní lhůty o dalších pět dnů, jak je stanoveno v uvedeném nařízení.
- (16) V krizové situaci by členské státy měly vzhledem k možnému tlaku na azylový systém mít možnost nepovolit vstup na své území žadatelům, s nimiž probíhá řízení na hranicích, po delší dobu, než kterou stanoví čl. 41 odst. 11 a 13 nařízení (EU) XXX/XXX [*nařízení o azylovém řízení*]. Řízení by však měla být dokončena co nejdříve a v každém případě by tato období měla být prodloužena pouze o dodatečné období nejvýše osmi týdnů; pokud tato řízení nelze dokončit do uplynutí tohoto delšího období, mělo by být žadatelům povoleno vstoupit na území členského státu za účelem dokončení řízení o mezinárodní ochraně.
- (17) Postup pro řešení krize v oblasti navracení by měl v krizové situaci usnadnit návraty neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, jejichž žádosti byly zamítnuty v rámci postupu pro řešení krize v oblasti azylu a kteří nemají právo zůstat a nesmí zůstat, tím, že příslušným vnitrostátním orgánům poskytne nezbytné nástroje a dostatečný časový rámec pro provedení řízení o navracení s náležitou péčí. Aby bylo možné účinně reagovat na krizové situace, měl by se postup pro řešení krize v oblasti navracení vztahovat též na žadatele, státní příslušníky třetích zemí a osoby bez státní příslušnosti, s nimiž probíhá řízení na hranicích uvedené v článku 41 navrhovaného nařízení (EU) XXX/XXX [*nařízení o azylovém řízení*], jejichž žádosti byly zamítnuty před přijetím rozhodnutí Komise, kterým se prohlašuje, že členský stát čelí krizové situaci, a kteří nemají právo zůstat a nesmí po takovém rozhodnutí zůstat.
- (18) Při uplatňování postupu pro řešení krize v oblasti navracení by neoprávněně pobývajícím státním příslušníkům třetích zemí nebo osobám bez státní příslušnosti, kteří nemají právo zůstat a nesmí zůstat, neměl být povolen vstup na území dotčeného členského státu a měli by být drženi na místech uvedených v čl. 41a odst. 2 nařízení

(EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení] po dobu, která může být delší než ta, která je stanovena v uvedeném článku, aby orgány mohly vyřešit krizové situace a dokončit řízení o navrácení; za tímto účelem by mohla být maximální doba 12 týdnů řízení na hranicích za účelem navrácení stanovena v čl. 41a odst. 2 nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení] prodloužena o dodatečné období, které nesmí překročit osm týdnů. Během tohoto období by mělo být možné zajistit neoprávněně pobývajícím státní příslušníky třetích zemí podle čl. 41 písm. a) odst. 5 a 6 nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení] za předpokladu, že jsou dodržovány záruky a podmínky zajištění stanovené ve směrnici XXX/XXX / EU [přepracovaná směrnice o navrácení], včetně individuálního posouzení každého případu, soudní kontroly zajištění a přiměřených podmínek zajištění.

- (19) Aby bylo možné řádně vyřešit krizovou situaci a zajistit vhodné přizpůsobení příslušných pravidel týkajících se azylového řízení a řízení o navrácení, měla by Komise prostřednictvím prováděcího rozhodnutí oprávnit dotčené členské státy na základě jejich odůvodněné žádosti k uplatnění příslušných odchylných pravidel. Takové prováděcí rozhodnutí by mohlo jeden nebo více žádajících členských států oprávnit k tomu, aby se odchýlily od příslušných pravidel.
- (20) Komise by měla posoudit odůvodněnou žádost podanou členským státem, přičemž by měla zohlednit doložené informace shromážděné podle nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o agentuře pro azyl] a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896³ a zprávy o řízení migrace uvedené v nařízení (EU) XXX/XXX [řízení azylu a migrace].
- (21) S cílem poskytnout členským státům další čas potřebný k řešení krizové situace a zároveň zajistit účinný a co nejrychlejší přístup k příslušným řízením a právům by měla Komise povolit použití postupu pro řešení krize v oblasti azylu a postupu pro řešení krize v oblasti navrácení po dobu šesti měsíců, kterou lze prodloužit až na dobu nejvýše jednoho roku. Po uplynutí příslušného období by se prodloužené lhůty stanovené v postupech pro řešení krize v oblasti azylu a navrácení neměly vztahovat na nové žádosti o mezinárodní ochranu.
- (22) Z těchto důvodů by Komise měla povolit použití odchylných pravidel, pokud jde o lhůtu pro registraci, na období nepřesahující čtyři týdny, které by mělo být obnovitelné na základě nové odůvodněné žádosti předložené dotčeným členským státem. Celkové období použití by nicméně nemělo překročit dvanáct týdnů.
- (23) V krizové situaci by členské státy měly mít možnost pozastavit posuzování žádostí o mezinárodní ochranu podaných vysídlenými osobami ze třetích zemí, které se nemohou vrátit do své země původu, kde by čelily vysoké míře rizika, že budou ve výjimečných situacích ozbrojeného konfliktu vystaveny svévolnému násilí. V takovém případě by těmto osobám měl být přiznán status okamžité ochrany. Členské státy by měly posuzování žádostí obnovit nejpozději jeden rok od jeho pozastavení.
- (24) Osoby, kterým byla přiznána okamžitá ochrana, by měly být s ohledem na svou nevyřízenou žádost o mezinárodní ochranu ve smyslu nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení], jakož i ve smyslu nařízení (EU) XXX/XXX [řízení azylu a migrace] i nadále považovány za žadatele o mezinárodní ochranu.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624, Úř. věst. L 295, 14.11.2019, s. 1.

- (25) Členské státy by měly zajistit, aby osoby požívající status okamžité ochrany měly účinný přístup ke všem právům stanoveným v nařízení (EU) XXX/XXX [*kvalifikační nařízení*], která jsou použitelná a rovnocenná právům, jež mají osoby požívající doplňkové ochrany.
- (26) Aby bylo možné řádně posoudit žádosti o mezinárodní ochranu podané osobami požívajícími okamžitou ochranu, měla by být azylová řízení obnovena nejpozději jeden rok od pozastavení těchto řízení.
- (27) Od přijetí směrnice Rady 2001/55/ES⁴ se pravidla týkající se kvalifikace osob požívajících mezinárodní ochrany značně vyvinula. Jelikož toto nařízení stanoví pravidla pro přiznání statusu okamžité ochrany v krizových situacích vysídleným osobám ze třetích zemí, které se nemohou vrátit do své země původu, a stanoví zvláštní pravidla pro solidaritu v případě těchto osob, měla by být směrnice 2001/55/ES zrušena.
- (28) Měla by být stanovena zvláštní pravidla pro situace zásahu vyšší moci, která členským státům umožní za přísných podmínek prodloužit lhůty stanovené v nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*], pokud tyto lhůty nebude možné v důsledku mimořádné situace dodržet. Toto prodloužení by se mělo vztahovat na lhůty stanovené pro zasilání žádostí o převzetí a oznámení o přijetí zpět a pro odpovědi na ně, jakož i na lhůty pro předání žadatele do příslušného členského státu.
- (29) Měla by být rovněž stanovena zvláštní pravidla pro situace zásahu vyšší moci, která by členským státům za přísných podmínek umožnila prodloužit lhůty týkající se registrace žádostí o mezinárodní ochranu v nařízení (EU) XXX/XXX [*nařízení o azylovém řízení*]. V těchto případech by měl tento členský stát zaregistrovat žádosti o mezinárodní ochranu nejpozději do čtyř týdnů od jejich podání.
- (30) V takových situacích zásahu vyšší moci by měl dotčený členský stát oznámit Komisi a případně ostatním členským státům svůj záměr použít příslušné výjimky z těchto lhůt, jakož i přesné důvody jejich zamýšleného použití a období, během kterého budou použity.
- (31) V situacích zásahu vyšší moci, které znemožňují členskému státu splnit povinnost přijmout opatření v rámci solidarity v časových rámcích stanovených v nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*] a v tomto nařízení, by mělo být možné, aby tento členský stát sdělil Komisi a ostatním členským státům přesné důvody, proč se domnívá, že čelí takové situaci, a aby prodloužil časový rámec pro přijetí opatření v rámci solidarity.
- (32) Pokud členský stát zásahu vyšší moci již nečelí, měl by o ukončení této situace co nejdříve uvědomit Komisi a případně i ostatní členské státy. Lhůty odchylovající se od nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*] by se neměly vztahovat na nové žádosti o mezinárodní ochranu nebo na státní příslušníky třetích zemí či osoby bez státní příslušnosti, u nichž je po datu uvedeného oznámení zjištěn neoprávněný pobyt. Po tomto oznámení by měly začít platit lhůty stanovené v nařízení (EU) XXX/XXX [*nařízení o azylovém řízení*].

⁴

Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími, Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12.

- (33) Na podporu členských států, které provádějí relokační opatření solidarity, by měla být poskytnuta finanční podpora z rozpočtu EU.
- (34) Za účelem zajištění jednotných podmínek k uplatňování tohoto nařízení by měly být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011⁵.
- (35) Přezkumný postup by měl být použit pro přijetí opatření v rámci solidarity v krizových situacích pro účely povolení použití odchylných procesních pravidel a pro aktivaci příznání statusu okamžité ochrany.
- (36) Vzhledem ke krizové situaci v členských státech by Komise měla z řádně ospravedlněných naléhavých důvodů přijmout okamžitě použitelné prováděcí akty.
- (37) Toto nařízení ctí základní práva a dodržuje zásady uznávané Listinou základních práv Evropské unie, zejména respektování lidské důstojnosti, právo na život, zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu, právo na azyl a ochrana v případě vystěhování, vyhoštění nebo vydání. Toto nařízení by mělo být prováděno v souladu s Listinou a obecnými zásadami práva Unie i mezinárodního práva, včetně ochrany uprchlíků, povinnosti dodržovat lidská práva a zákazu navracení.
- (38) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání tohoto nařízení a toto nařízení pro ně není závazné ani použitelné. Vzhledem k tomu, že článek 8 tohoto nařízení představuje změny ve smyslu článku 3 Dohody uzavřené mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o kritériích a mechanismech pro určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v Dánsku nebo v jiném členském státě Evropské unie a o systému Eurodac pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování Dublinské úmluvy⁶, musí Dánsko Komisi oznámit své rozhodnutí, zda provede obsah takových změn v době jejich přijetí nebo do třiceti dnů poté.
- (39) [V souladu s článkem 3 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o EU a ke Smlouvě o fungování EU, oznámilo Irsko své přání účastnit se přijímání a používání tohoto nařízení]

NEBO

- (40) [V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o EU a ke Smlouvě o fungování EU, a aniž je dotčen článek 4 uvedeného protokolu, se Irsko neúčastní přijímání tohoto nařízení a toto nařízení pro ně není závazné ani použitelné.]
- (41) Pokud jde o Island a Norsko, představuje článek 8 tohoto nařízení novou právní úpravu v oblasti, která je zahrnuta do předmětu přílohy Dohody uzavřené mezi Evropským společenstvím a Islandskou republikou a Norským královstvím o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo na Islandu nebo v Norsku⁷.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí, Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13.

⁶ Úř. věst. L 66, 8.3.2006, s. 38.

⁷ Úř. věst. L 93, 3.4.2001, s. 40.

- (42) Pokud jde o Švýcarsko, představuje článek 8 tohoto nařízení akty nebo opatření, které mění ustanovení článku 1 Dohody mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo ve Švýcarsku nebo které z těchto ustanovení vycházejí⁸.
- (43) Pokud jde o Lichtenštejnsko, představuje článek 8 tohoto nařízení akty nebo opatření, které mění ustanovení nebo vycházejí z ustanovení článku 1 Dohody mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo ve Švýcarsku, na kterou odkazuje článek 3 Protokolu mezi Evropským společenstvím, Švýcarskou konfederací a Lichtenštejnským knížectvím o přistoupení Lichtenštejnského knížectví k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo ve Švýcarsku⁹,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

KAPITOLA I – OBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1

Předmět

1. Toto nařízení se zabývá krizovými situacemi a situacemi zásahu vyšší moci v oblasti migrace a azylu v Unii a stanoví zvláštní pravidla, která se odchyľují od pravidel stanovených v nařízeních (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*] a (EU) XXX/XXX [*nařízení o azylovém řízení*] a ve směrnici XXX [*přepracovaná směrnice o navrácení*].
2. Pro účely tohoto nařízení se krizovou situací rozumí:
 - a) výjimečná situace hromadného přílivu státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti, kteří do členského státu přijíždějí nelegálně nebo se vylodí na jeho území po pátracích a záchranných operacích, přičemž tento příliv je v poměru k počtu obyvatelstva a HDP dotčeného členského státu takového rozsahu a takové povahy, že způsobuje nefunkčnost azylového, přijímacího nebo návratového systému tohoto členského státu a může mít vážné důsledky pro fungování společného evropského azylového systému nebo společného rámce stanoveného v nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*]; nebo
 - b) bezprostřední riziko takové situace.

⁸ Úř. věst. L 53, 27.2.2008, s. 5.

⁹ Úř. věst. L 160, 18.6.2011, s. 37.

KAPITOLA II – MECHANISMUS SOLIDARITY

Článek 2

Solidarita v krizových situacích

1. Pro účely poskytování solidárních příspěvků ve prospěch členského státu v krizových situacích podle čl. 1 odst. 2 písm. a) se obdobně použije část IV nařízení (EU) XXX/XXX [řízení azylu a migrace], s výjimkou čl. 45 odst. 1 písm. d), článku 47, článku 48, článku 49, čl. 51 odst. 3 písm. b) bodu iii), čl. 51 odst. 4, čl. 52 odst. 2 a 5 a čl. 53 odst. 2 druhého a třetího pododstavce.
2. Odchylně od čl. 50 odst. 3 se posouzení podle uvedeného odstavce vztahuje na situaci v dotyčném členském státě během předchozího [jednoho] měsíce.
3. Odchylně od čl. 51 odst. 1, čl. 52 odst. 3 a čl. 53 odst. 1 nařízení (EU) XXX/XXX [řízení azylu a migrace] se lhůty stanovené v těchto ustanoveních zkracují na jeden týden.
4. Odchylně od čl. 51 odst. 2 nařízení (EU) XXX/XXX [řízení azylu a migrace] je ve zprávě zmíněné v uvedeném ustanovení uvedeno, zda se dotyčný členský stát nachází v krizové situaci definované v čl. 1 odst. 2 písm. a) tohoto nařízení.
5. Odchylně od čl. 51 odst. 3 písm. b) bodu ii), čl. 52 odst. 1 a čl. 52 odst. 3 prvního pododstavce a čl. 53 odst. 3 písm. a) nařízení (EU) XXX/XXX [řízení azylu a migrace] zahrnuje relokace nejen osoby uvedené v čl. 45 odst. 1 písm. a) a c) uvedeného nařízení, ale také osoby uvedené v čl. 45 odst. 2 písm. a) a b).
6. Odchylně od článku 54 nařízení (EU) XXX/XXX [řízení azylu a migrace] se podíl vypočítaný podle vzorce stanoveného v uvedeném článku použije také na opatření uvedená v čl. 45 odst. 2 písm. a) a b) uvedeného nařízení.
7. Odchylně od čl. 55 odst. 2 nařízení (EU) XXX/XXX [řízení azylu a migrace] činí lhůta stanovená v uvedeném ustanovení čtyři měsíce.

KAPITOLA III – AZYLOVÁ ŘÍZENÍ A ŘÍZENÍ O NAVRÁCENÍ V KRIZOVÉ SITUACI

Článek 3

Kritéria a procesní ustanovení

1. Pokud se členský stát domnívá, že čelí krizové situaci podle čl. 1 odst. 2, předloží Komisi v případě potřeby odůvodněnou žádost za účelem použití pravidel stanovených v člácích 4, 5 nebo 6.
2. Pokud Komise na základě posouzení provedeného v souladu s odstavcem 8 považuje takovou žádost za odůvodněnou, povolí prostřednictvím prováděcího rozhodnutí dotyčnému členskému státu použít odchylná pravidla stanovená v člácích 4, 5 nebo 6.
3. Prováděcí rozhodnutí uvedené v odstavci 2 se přijme do deseti dnů od podání žádosti a stanoví datum, od kterého lze použít pravidla stanovená v člácích 4, 5 nebo 6, jakož i lhůtu pro jejich použití.

4. Komise může použití pravidel stanovených v člancích 4 a 5 povolit na šest měsíců. Toto období může být prodlouženo na dobu nejvýše jednoho roku.
5. Komise může použití pravidel stanovených v článku 6 povolit nejvýše na čtyři týdny. Považuje-li členský stát za nezbytné dále prodloužit uplatňování pravidel stanovených v článku 6, podá Komisi nejpozději pět dní před uplynutím čtyřtýdenní lhůty odůvodněnou žádost. Komise může prodloužení použití pravidel stanovených v článku 6 povolit o další období trvající nejvýše čtyři týdny, které lze jednou obnovit. Celkové období použití nepřesáhne dvanáct týdnů, včetně období předcházejícího přijetí prováděcího rozhodnutí podle odstavce 2, uplatní-li se odstavec 8.
6. Prováděcí rozhodnutí uvedené v odstavci 2 se přijímá v souladu s postupem podle čl. 11 odst. 1.
7. Při podání žádosti uvedené v odstavci 1 může členský stát sdělit Komisi, že považuje za nezbytné použít pravidla stanovená v článku 6, a to před ukončením posouzení této žádosti Komisí. V takovém případě může dotyčný členský stát odchýlně od odstavce 3 tohoto článku použít pravidla stanovená v článku 6 ode dne následujícího po podání žádosti a po dobu nepřesahující 15 dnů. Členský stát uvede v žádosti důvody, proč je vyžadováno okamžité opatření.
8. Komise posoudí odůvodněnou žádost podle odstavce 1 nebo oznámení podle odstavce 7 na základě podložených informací, zejména informací shromážděných Komisí v rámci mechanismu EU pro připravenost a řešení krizí v souvislosti s migrací (plán pro připravenost na migraci a pro migrační krize) a Evropským podpůrným úřadem pro otázky azylu (EASO) podle nařízení (EU) č. 439/2010¹⁰, Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž podle nařízení (EU) 2019/1896 a ve zprávě o řízení migrace uvedené v článku 6 nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*].

Článek 4

Postup pro řešení krize v oblasti azylu

1. V krizové situaci uvedené v čl. 1 odst. 2 a v souladu s postupy stanovenými v článku 3 se členské státy mohou u žádostí podaných během období, na které se vztahuje tento článek, odchýlit od článku 41 nařízení (EU) XXX/XXX [*nařízení o azylovém řízení*] takto:
 - a) Odchylně od čl. 41 odst. 2 písm. b) nařízení (EU) XXX/XXX [*nařízení o azylovém řízení*] mohou členské státy v řízení na hranicích přijímat rozhodnutí o opodstatněnosti žádosti v případech, kdy žadatel má státní příslušnost, nebo v případě osob bez státní příslušnosti, má své obvyklé bydliště ve třetí zemi, jejíž podíl rozhodnutí o přiznání mezinárodní ochrany rozhodujícím orgánem podle posledních dostupných ročních celounijních průměrných údajů Eurostatu činí nejvýše 75 %, kromě případů uvedených v čl. 40 odst. 1 nařízení (EU) XXX/XXX [*nařízení o azylovém řízení*].
 - b) Odchylně od čl. 41 odst. 11 a 13 nařízení (EU) XXX/XXX [*nařízení o azylovém řízení*] lze maximální dobu trvání řízení na hranicích pro posuzování žádostí

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 439/2010 ze dne 19. května 2010 o zřízení Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (Úř. věst. L 132, 29.5.2010, s. 11).

stanovenou v uvedeném článku prodloužit o dodatečné období v trvání nejvýše osmi týdnů. Po uplynutí této doby je žadatel oprávněn vstoupit na území členského státu za účelem dokončení řízení o mezinárodní ochraně.

Článek 5

Postup pro řešení krize v oblasti navracení

1. V krizové situaci uvedené v čl. 1 odst. 2 a v souladu s postupy stanovenými v článku 3 se mohou členské státy v případě neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti, jejichž žádosti byly zamítnuty v rámci postupu pro řešení krize v oblasti azylu podle článku 4 a které nemají právo zůstat a nesmí zůstat, odchýlit od článku 41a nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení] takto:
 - a) Odchylně od čl. 41a odst. 2 nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení] lze maximální dobu, po kterou jsou státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti drženi v místech uvedených v uvedeném článku, prodloužit o dodatečné období v trvání nejvýše osmi týdnů.
 - b) Odchylně od čl. 41a odst. 7 nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení] nepřekročí doba zajištění stanovená v uvedeném článku dobu uvedenou v písmenu a).
 - c) Kromě případů stanovených v čl. 6 odst. 2 směrnice XXX [přepracovaná směrnice o navracení] členské státy stanoví, že se v konkrétním případě předpokládá riziko skrývání se, není-li prokázáno jinak, pokud je splněno kritérium uvedené v čl. 6 odst. 1 písm. f) směrnice XXX [přepracovaná směrnice o navracení] nebo pokud dotýčný žadatel, státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, zjevně a trvale neplní povinnost spolupracovat stanovenou v článku 7 uvedené směrnice.
2. Odstavec 1 se použije rovněž v případě žadatelů, státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti, na něž se vztahuje postup uvedený v článku 41 nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení], jejichž žádost je zamítnuta předtím, než Komise přijme rozhodnutí vydané v souladu s článkem 3 tohoto nařízení, a kteří nemají právo zůstat a nesmí zůstat po přijetí uvedeného rozhodnutí.

Článek 6

Registrace žádostí o mezinárodní ochranu v krizových situacích

Odchylně od článku 27 nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení] se v krizové situaci uvedené v čl. 1 odst. 2 písm. a) a v souladu s postupem stanoveným v článku 3 žádosti podané v období, během kterého se uplatňuje tento článek, zaregistrují nejpozději do čtyř týdnů od podání.

KAPITOLA IV – LHŮTY V SITUACI ZÁSAHU VYŠŠÍ MOCI

Článek 7

Prodloužení lhůty pro registraci stanovené v nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení]

1. Pokud členský stát čelí situaci zásahu vyšší moci, která mu znemožňuje dodržet lhůty stanovené v článku 27 nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení], uvědomí o tom Komisi. Po takovém oznámení může tento členský stát, odchýlně od článku 27 nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení], žádosti zaregistrovat nejpozději čtyři týdny od jejich podání. V oznámení uvede dotyčný členský stát přesné důvody, proč se domnívá, že je třeba použít tento odstavec, a období, během kterého bude použit.
2. Pokud členský stát uvedený v odstavci 1 již nečelí situaci zásahu vyšší moci podle uvedeného odstavce, která mu znemožňuje dodržet lhůty stanovené v článku 27 nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení], uvědomí o ukončení této situace co nejdříve Komisi. Po takovém oznámení se prodloužená lhůta podle odstavce 1 již neuplatňuje.

Článek 8

Prodloužení lhůt stanovených v nařízení (EU) XXX/XXX [nařízení o azylovém řízení]

1. Pokud členský stát čelí situaci zásahu vyšší moci, která mu znemožňuje dodržet lhůty stanovené v článcích 29, 30, 31 a 35 nařízení (EU) XXX/XXX [řízení azylu a migrace], uvědomí o tom ostatní členské státy a Komisi. Tyto informace uvádějí přesné důvody, proč se členský stát domnívá, že je třeba použít tento odstavec. Po tomto oznámení, odchýlně od článků 29, 30, 31 a 35 uvedeného nařízení, tento členský stát:
 - a) předloží do čtyř měsíců ode dne, kdy byla žádost zaregistrována, žádost o převzetí podle článku 29;
 - b) odpoví na žádost o převzetí uvedenou v článku 30 do dvou měsíců od obdržení žádosti;
 - c) předloží oznámení o přijetí zpět podle článku 31 do jednoho měsíce od nalezení shody v rámci systému Eurodac, nebo potvrdí přijetí do jednoho měsíce od takového oznámení;
 - d) provede přemístění podle článku 35 do jednoho roku od přijetí žádosti o převzetí nebo od potvrzení oznámení o přijetí zpět jiným členským státem nebo od konečného rozhodnutí o odvolání nebo přezkumu rozhodnutí o přemístění, má-li odkladný účinek v souladu s čl. 33 odst. 3 uvedeného nařízení.
2. Pokud členský stát uvedený v odstavci 1 nedodrží lhůty stanovené v odst. 1 písm. a), b) a d), je nebo se stane příslušným k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu podle nařízení XXX/XXX [řízení azylu a migrace].
3. Pokud členský stát čelí situaci zásahu vyšší moci, která mu znemožňuje přijetí osob, v jejichž souvislosti je příslušný podle nařízení (EU) XXX/XXX [řízení azylu a migrace], uvědomí o tom ostatní členské státy a Komisi s uvedením přesných důvodů takové nemožnosti. V takových případech dožadující nebo oznamující členský stát neprovede přemístění, dokud příslušný členský stát bude čelit situaci zásahu vyšší moci. Pokud z důvodu přetrvávání situace zásahu vyšší moci nebo z jakéhokoli jiného důvodu nedojde k přemístění do jednoho roku od přijetí žádosti o převzetí nebo od potvrzení oznámení o přijetí zpět jiným členským státem nebo od

konečného rozhodnutí o odvolání nebo přezkumu rozhodnutí o přemístění, má-li odkladný účinek v souladu s čl. 33 odst. 3 uvedeného nařízení, odchýlně od článku 35 nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*], je příslušný členský stát zproštěn svých povinností převzít dotyčnou osobu nebo ji přijmout zpět a příslušnost je přenesena na dožadující nebo oznamující členský stát.

4. Pokud členský stát již nečelí situaci zásahu vyšší moci uvedené v odstavcích 1 a 3, která mu znemožňuje dodržet lhůty stanovené v člancích 29, 30, 31 a 35 nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*] nebo přijmout osoby, v souvislosti s nimiž je podle uvedeného nařízení příslušný, uvědomí o ukončení této situace co nejdříve Komisi a ostatní členské státy. Po tomto oznámení přestanou lhůty stanovené v odstavcích 1 a 3 platit pro nové žádosti o mezinárodní ochranu nebo pro státní příslušníky třetích zemí či osoby bez státní příslušnosti, u nichž je v den tohoto oznámení nebo po tomto datu zjištěn neoprávněný pobyt.

Článek 9

Prodloužení časových rámců pro opatření v rámci solidarity

1. Pokud členský stát čelí situaci zásahu vyšší moci, která mu znemožňuje splnit povinnost přijmout opatření v rámci solidarity v časových rámcích stanovených v článku 47 a čl. 53 odst. 1 nařízení (EU) XXX/XXX [*řízení azylu a migrace*] a článku 2 tohoto nařízení, neprodleně uvědomí Komisi a ostatní členské státy. Dotyčný členský stát uvede přesné důvody, proč se domnívá, že čelí situaci zásahu vyšší moci, a za tímto účelem poskytne veškeré nezbytné informace. Po tomto oznámení se odchýlně od časových rámců stanovených v uvedených člancích pozastaví časový rámec pro přijetí opatření v rámci solidarity stanovených v uvedených člancích, a to na dobu nejvýše šesti měsíců.
2. Pokud členský stát situaci zásahu vyšší moci již nečelí, uvědomí o ukončení této situace neprodleně Komisi a ostatní členské státy. Po takovém oznámení se prodloužený časový rámec podle odstavce 1 přestane uplatňovat.

KAPITOLA V – PŘÍZNÁNÍ OKAMŽITÉ OCHRANY

Článek 10

Přiznání statusu okamžité ochrany

1. V krizové situaci uvedené v čl. 1 odst. 2 písm. a) a na základě prováděcího aktu přijatého Komisí v souladu s odstavcem 4 tohoto článku mohou členské státy pozastavit posuzování žádostí o mezinárodní ochranu v souladu s nařízením (EU) XXX/XXX [*nařízením o azylovém řízení*] a nařízením (EU) XXX/XXX [*kvalifikační nařízením*] v případě vysídlených osob ze třetích zemí, které čelí vysoké míře rizika, že budou ve výjimečných situacích ozbrojeného konfliktu vystaveny svévolnému násilí, a které se nemohou vrátit do své země původu. V takovém případě členské státy přiznají dotčeným osobám status okamžité ochrany, pokud nepředstavují nebezpečí pro národní bezpečnost nebo veřejný pořádek daného členského státu. Tímto statutem není dotčena jejich podaná žádost o mezinárodní ochranu v příslušném členském státě.

2. Členské státy zajistí, aby osoby požívající okamžité ochrany měly účinný přístup ke všem právům stanoveným v nařízení (EU) XXX/XXX [*kvalifikační nařízení*], která jsou použitelná pro osoby požívající doplňkové ochrany.
3. Členské státy obnoví posuzování žádostí o mezinárodní ochranu, které byly pozastaveny podle odstavce 1, nejdéle po jednom roce.
4. Komise prostřednictvím prováděcích aktů:
 - a) určí, že nastala krizová situace, na základě prvků uvedených v článku 3;
 - b) stanoví, že je nutné pozastavit posuzování žádostí o mezinárodní ochranu;
 - c) definuje konkrétní zemi původu nebo část konkrétní země původu ve vztahu k osobám uvedeným v odstavci 1;
 - d) stanoví datum, od kterého se použije tento článek, a vymezí lhůtu, během níž mohou být žádosti o mezinárodní ochranu vysídlených osob podle písmene a) pozastaveny a je přiznán status okamžité ochrany.

KAPITOLA VI – VŠEOBECNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 11

Přijetí prováděcích aktů

1. Komise přijme prováděcí akty týkající se povolení použití odchylných procesních pravidel podle článků 4, 5 a 6 a aktivace přiznání statusu okamžité ochrany v souladu s článkem 10. Tyto prováděcí akty se přijímají přezkumným postupem podle čl. 12 odst. 2.
2. Z řádně ospravedlněných naléhavých důvodů v důsledku krizové situace definované v čl. 1 odst. 2 v některém z členských států Komise přijme okamžitě použitelné prováděcí akty týkající se povolení použití odchylných procesních pravidel podle článků 4, 5 a 6 a aktivace přiznání statusu okamžité ochrany v souladu s článkem 10. Tyto prováděcí akty se přijímají postupem podle čl. 12 odst. 3.
3. Prováděcí akty zůstávají v platnosti po dobu nejvýše jednoho roku.

Článek 12

Postup projednávání ve výboru

1. V souvislosti s prováděcím aktem podle článku 3 je Komisi nápomocen výbor. Uvedený výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.
2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.
3. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 8 nařízení (EU) č. 182/2011 ve spojení s článkem 5 uvedeného nařízení.

Článek 14

Zrušení

Směrnice Rady 2001/55/ES se zrušuje s účinností od dne xxx (datum).

Článek 15

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné v členských státech v souladu se Smlouvami.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament
předseda/předsedkyně*

*Za Radu
předseda/předsedkyně*